

Hogyan értékeljük az Európa jövőjéről szóló konferenciát?

Véget ért az Európa jövőjéről szóló konferencia, céljait azonban nem sikerült maradéktalanul teljesítenie.

Kereken egy év után, május 9-én hivatalosan is lezárult az Európa jövőjéről szóló konferencia (CoFoE). A rendezvénysorozat 2021. május 9-én, Európa napján vette kezdetét, mintegy két esztendő előkészítést követően. A nagyszabású esemény ötlete Emmanuel Macron francia államfőtől származott, aki 2019-ben az Európai Unió megreformálása mellett érvelt,¹ a lehető legtöbb személy bevonásával. E kezdeményezést támogatta bizottsági elnökjelöltként Ursula von der Leyen, és 2019. decemberi hivatalba lépését követően formálisan is bekerült az Európai Bizottság (EB) kezdeményezései közé. A CoFoE elindulása nem volt zökkenőmentes, először a koronavírus-járvány miatt kellett későbbre halasztani – az eredeti tervek szerint ugyanis 2020-ban kezdődött volna meg –, majd pedig intézményi viták² késleltették. A három uniós intézmény – a Bizottság, a Tanács, illetve az Európai Parlament (EP) – közötti nézeteltérés a konferencia remélt következményében gyökerezett. Míg az EP az uniós alapszerződések megváltoztatását szorgalmazta, addig a tagállamok képviselőit tömörítő Tanács nem kívánt módosítani a CoFoE után sem a fennálló kereteken.

Civilekkel az Európai Unió megújításáért

Az Európa jövőjéről szóló konferencia kettős célt szolgált. A szervezők egyfelől e folyamat révén szerették volna megreformálni az Európai Uniót, új irányokat szabni együttműködésüknek. Másfelől, a rendezvénysorozattal az EU demokratikus legitimációját is növelni akarták, amellyel kapcsolatban számtalan kritika érte már a közösséget az elmúlt évtizedekben: a polgárok által közvetlenül választott Európai Parlament korlátozott hatáskörökkel rendelkezik, az unió

¹ Emmanuel Macron: *Az európai újjászületésért*. Élysée, 2019. március 4.

² Kalas Vivien: *Miért nem kezdődött még el az Európa jövőjéről szóló konferencia?* Európa Stratégia Kutatóintézet, 2021. február 2.

Hogyan értékeljük az Európa jövőjéről szóló konferenciát?

vezetőinek csak közvetett felhatalmazásuk van, a döntéshozatal bonyolult, abba a civileknek nincsen beleszólásuk, illetve az alacsony választási részvételi arányokat is bírálattal illetik.

Ebből adódóan a CoFoE-t a lehető legtöbb ember bevonásával rendezték meg. Az állampolgároktól elkezdve az érdekképviselői szervezeteken és a nemzeti parlamenti képviselőkön keresztül az uniós intézmények delegáltjaiig bárki elmondhatta megítélését az EU jövőjéről. A véleménynyilvánításra a szervezők négy platformot biztosítottak. A legszélesebb körben a hivatalos honlapon³ írhatták le gondolataikat a polgárok, de részt vehettek a nemzeti szinten rendezett eseményeken is. A négy európai polgári vitafórumra 200-200 véletlenszerűen kiválasztott civil kapott meghívást, és közösen javaslatokat dolgozhattak ki egy-egy szakpolitikára vonatkozóan. A legfelső szinten, a konferencia plenáris ülésén 449 fő vett részt a különböző csoportok képviselőiben.

Az egyes szinteken megfogalmazott javaslatokat a plenáris ülésen gondolták tovább, és az egyeztetések eredményeképpen április 30-án 49 pontból álló javaslatcsomagot fogadtak el. A dokumentumban a résztvevők az európai integráció mélyítését szorgalmazzák, amely a szakpolitikai területeken való szorosabb kooperáció mellett intézményi változásokban is megmutatkozna. Egyebek mellett bevezetnék a transznacionális pártlistákat az európai parlamenti választásokon, biztosítanák a jogalkotási kezdeményezési jogot az Európai Parlament számára – ez jelenleg kizárólag az Európai Bizottságot illeti meg –, eltörölnék az egyhangú döntéshozatalt, továbbá az uniós alapszerződések módosítása is az ajánlások között szerepel.

Nem sikerült teljesíteni a kezdeti célkitűzéseket

Az Európa jövőjéről szóló konferencia kitűzött céljai, elért eredményei és az arra érkező reakciók alapján azt mondhatjuk, hogy a CoFoE nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Egyrésztől nyitva maradt az a kérdés, milyen mértékben újítsák meg az Európai Uniót. A legambiciózusabb reformjavaslatok – például a döntéshozatali szabályok és alapszerződések módosítása – megítélésében nincsen egyetértés sem frakciói,⁴ sem – és ez a legfontosabb – a tagállamok

³ A Konferencia Európa jövőjéről honlapja.

⁴ Leonie Cater: *EU Conference Backs Deeper Integration, Right-Wingers Pull Out. Politico*, 2022. április 30.

között. Az unió 27 országa közül 14 nemzet fejezte ki⁵ – közöttük Magyarország is – egyet nem értését a fentebb leírt változtatásokkal kapcsolatban. Hasonlóképpen nehéz lesz közös nevezőre jutniuk az EP hatáskörének bővítését vagy a transznacionális pártlisták bevezetését illetően. Míg előbbinél az integrációval kapcsolatos eltérő jövőképek jelentik a nehezítő tényezőt, addig az utóbbit a kisebb tagállamok ellenzik, tartva mandátumszámuk, és ezáltal érdekérvényesítő képességük csökkenésétől. Ezen módosítások elfogadásához viszont a tagországok egyhangú támogatása szükséges.

Másrészről a rendezvénysorozat az Európai Unió demokratikusabbá válását sem eredményezte. A meglévő problémák nem változtak, az elfogadott javaslatok nem kötelező erejűek, a civileknek pedig a gyakorlatban csupán korlátozottan volt valódi beleszólásuk az EU jövőjébe. A plenáris ülés résztvevői körében – akik megszavazták a végső javaslatcsomagot – mindössze 24% volt a polgárok aránya – 108 fő a 449-ből. Ezenfelül támogatásuk sem volt feltétele a konszenzussal történő elfogadásnak, annak ugyanis csak az uniós és nemzeti politikusok között kellett létrejönnie.⁶

Az Európa jövőjéről szóló konferencia megrendezése arra alkalmas volt, hogy párbeszédet indítson el az unió új irányvonalairól, és eredményei kiváló hivatkozási alapul szolgálnak azon tagállamok számára, akik ettől függetlenül is az integráció mélyítését szorgalmazzák. Az azonban biztos, hogy az Európai Unió jövőjéről nem született döntés ezen az alkalmon.

2022. május 18.

Felhasznált irodalom

- A Konferencia Európa jövőjéről honlapja. Online: <https://futureu.europa.eu/?locale=hu>
Cater, Leonie: EU Conference Backs Deeper Integration, Right-Wingers Pull Out. *Politico*, 2022. április 30. Online: www.politico.eu/article/eu-conference-backs-deeper-integration-right-wingers-pull-out/?fbclid=IwAR04mIjYm3N9aT1eFuP1KIDV0cEcAdBMOj-pzoMg6SdXQsrQPTr690fUMq1Q
European Union: *Rules of Procedure of the Conference on the Future of Europe* (2021). Online: <https://futureu.europa.eu/uploads/decidim/attachment/file/9340/sn02700.en21.pdf>

⁵ Zsíros Sándor: Máris megosztja az uniót az Európa jövőjéről rendezett konferencia. *Euronews*, 2022. május 9.

⁶ European Union: *Rules of Procedure of the Conference on the Future of Europe* (2021).

Hogyan értékeljük az Európa jövőjéről szóló konferenciát?

- Kalas Vivien: *Miért nem kezdődött még el az Európa jövőjéről szóló konferencia?* Európa Stratégia Kutatóintézet, 2021. február 2. Online: <https://eustrat.uni-nke.hu/hirek/2021/02/02/miert-nem-kezdodott-meg-el-az-europa-jovojerol-szolo-konferencia>
- Macron, Emmanuel: *Az európai újjászületésért.* Élysée, 2019. március 4. Online: www.elysee.fr/emmanuel-macron/2019/03/04/az-europai-ujjaszuletesert.hu
- Zsíros Sándor: Máris megosztja az uniót az Európa jövőjéről rendezett konferencia. *Euronews*, 2022. május 9. Online: <https://hu.euronews.com/my-europe/2022/05/09/maris-megosztja-az-uniot-az-europa-jovojerol-rendezett-konferencia?fbclid=IwAR2m4XVoKLTtIIYHaH-V9pkOsCnFcbBKNDqdFsYZIpHnhtGBSK244a3CWTxU>